

Kresťanský život – Lekcia 2 – Filemon

Výzva k súcitu

Zapamätaj si PRAVDU!

„Ďakujem svojmu Bohu, kedykoľvek sa rozpomínam na teba v modlitbách, lebo počúvam o tvojej láske a vernosti, ktorú máš k Pánovi Ježišovi a ku všetkým svätým.“ List Filemonovi 4-5

1. DEŇ: List Filemonovi 1 – 3 - Pozadie a úvod

1. Na základe 1. lekcie a týchto veršov napíš, kto bol Filemon, Onezimus, Apfia a Archipus.
2. Kde sa nachádzal Pavol, keď písal tento list? Ako Pavlovi jeho postavenie pomohlo v tom, aby sa stotožnil s Onezimom?
3. Pavol sa chystal dať Filemonovi ťažkú úlohu. Čo si myslíš, prečo sa Pavol rozhodol pozdraviť Filemona milosťou a pokojom od Boha?

2. DEŇ: List Filemonovi 4 – 7 - Charakter Filemona

4. Prečo bol Pavol Bohu vďačný za Filemona?
5. Za čo sa Pavol modlil za Filemona, čo sa týkalo jeho viery?
6. Z čoho sa Pavol „zaradoval a potešil“? Čo táto Pavlova reakcia hovorí o Pavlovi?

Nauč sa PRAVDU!

Filemon má schopnosť milovať ľudí spôsobmi, ktoré im prinášajú radosť a potešenie. Osviežuje srdcia svätých. Premýšľaj nad ľuďmi, ktorí osviežujú tvoje srdce. Čo robia, že ti to dodáva radosť a potešenie? Premýšľaj nad spôsobmi, akými tento týždeň ty môžeš osviežiť niekoho so svojou láskou.

3. DEŇ: List Filemonovi 8 – 16 - Pavlova výzva

7. Akými dvomi spôsobmi mohol predložiť Pavol Filemonovi svoje požiadavky? Prečo si myslíš, že Pavol zvolil práve taký spôsob, aký zvolil?
8. Čo myslíš, ako mohol Pavlov opis seba samého ako „starca“ a ako „väzňa pre Krista“ ovplyvniť Filemona, keď čítal Pavlov list?

9. V čom sa Pavol obetoval, keď poslal Onezima naspäť k Filemonovi?
10. Grécke meno Onezimus znamená užitočný. Ako použil Pavol význam tohto mena na vyjadrenie svojho názoru?

4. DEŇ: List Filemonovi 17 – 22 - Pavlova prosba

11. Akú reakciu očakával Pavol od Filemona, keď sa Onezimus vrátil do Kolos?
12. Akým spôsobom bol Filemon duchovne zadĺžený voči Pavlovi? Čo si myslíš, prečo to Pavol Filemonovi pripomenul?
13. Čo myslíš, prečo Pavol dúfal, že Filemon urobí dokonca viac, ako od neho žiadal?
14. Čo Pavol žiadal od Filemona, aby pripravil, keď ho Pavol príde navštíviť? Čo myslíš, ako mohla možná Pavlova návšteva ovplyvniť Filemonovo rozhodnutie ohľadom prijatia Onezima späť?

5. DEŇ: List Filemonovi 23 – 25 - Pavlov záver

15. Aká bola Pavlova záverečná modlitba za Filemona?
16. Vychádzajúc z toho, čo nám Pavol povedal o Filemonovi, čo si myslíš, čo sa rozhodol majiteľ otroka urobiť s Onezimom, keď sa vrátil späť?
17. Hoci v tejto konkrétnej knihe sa Pavol nezmienil o morálke otroctva, čo hovoria slová v 1. Liste Korintským 7, 21-23 a v Liste Galatským 3, 28 o jeho presvedčení v tejto oblasti?

Aplikuj PRAVDU!

Z ľudského pohľadu povedané, Onezimova situácia nebola Pavlovou zodpovednosťou. Avšak Pavol sa ujal veci tohto muža, ktorý potreboval pomoc. A tak Pavol v mene Onezima napísal túto prosbu. Vyjadril voči Onezimovi lásku, dôveru a podporu. Dokonca ponúkol splatiť akékoľvek straty spôsobené útekom tohoto otroka. Takýmto spôsobom by bývalý utečenec mohol začať odznova. Akými praktickými spôsobmi by si mohol pomôcť konkrétnemu človeku, ktorý sa nachádza v kríze? Možno by sa to dalo povzbudivými slovami, prípravou jedla či poskytnutím finančnej pomoci. Skús sa o tom porozprávať na skupinke.

---

6. DEŇ: Zúčastni sa skupinky

Lekcia 2 – Výklad

7. DEŇ: Výzva k súcitu

Filemon

List Filemonovi sa nepodobá žiadnej inej knihe v Písme svätom. Je intenzívne osobnou a odhaľuje jemnú stránku apoštola Pavla, ktorú často na iných miestach nevidieť. Filemon bol bratom vo viere a majiteľ otrokov v Kolosách. Pavol napísal Filemonovi v mene otroka Onezima, ktorý od neho utiekol. Nevieme, za akých okolností sa stretol Pavol s Onezimom. Avšak vďaka ich stretnutiu sa Onezimus stal nasledovníkom Ježiša Krista.

Pavol apeloval na Filemona, aby prijal a privítal tohto nového brata v Kristu. Tento list je vášnivým a odvážnym postojom k láske a k životu podľa pravdy. Nachádzame v ňom dôležité poznatky o tom, čo znamená byť obhajcom ľudí, ktorí potrebujú našu pomoc. Pavlove slová majú pokorný a starostlivý charakter, a taktiež sú plné presvedčenia. Pavol sa nezdráhal vyzvať Filemona k tomu, aby preukázal lásku a súcitu.

Pavlov pozdrav

Pavol napísal Filemonovi počas toho, ako bol uväznený v Ríme (pozri Skutky apoštolov 28). V prvom riadku listu Pavol sám seba opisuje ako „väzňa Krista Ježiša“. Chápal, aké to je, keď človek trpí a je obmedzený. A možno si myslel, že ak spomenie svoje uväznenie, tým väčšmi to bude vplývať na Filemona. Jeho situácia bola podobná tej Onezimovej. Aj Pavol bol zadržaný a väznený proti svojej vôli.

Počas domáceho väzenia Pavol napísal okrem tohto listu aj Listy Efezským, Filipským a Kolosenským. Očakával, že bude prepustený, a nakoniec aj na určitý čas bol. Bola to odpoveď na modlitby cirkvi.

Pavol starostlivo volil slová. Rozhodol sa apelovať na Filemona ako svojho priateľa a brata v Ježišovi. Pavol mal tú autoritu na to, aby prikázal Filemonovi, aby prijal Onezima späť. Avšak namiesto autoritatívnych slov Pavol volí cestu, kde Filemonovi praje milosť a pokoj od Boha.

Premýšľaj nad tým, kým si v Ježišovi. Pavol písal list Filemonovi a cirkevným zborom v Efeze a v Kolosách približne v rovnakom čase. Počas písania mal stále na mysli potrebu jednoty v rámci Božieho ľudu. V Liste Efezským a Kolosenským Pavol zdôrazňoval, že v Ježišovi sú všetci ľudia jedno, pretože Ježiš prebúral každú stenu. V Liste Filemonovi nabádal svojho bohatého priateľa k tomu, aby túto radikálnu pravdu prežil tým, že bude milovať svojho otroka. Chcel, aby Filemon a Onezimus zažili tú slobodu, ktorú prináša Ježiš, lásku, ktorá rúca bariéry oddelenia.

Láska a viera

Rímska ríša bola budovaná a udržiavaná na pleciah otrokov. Podľa rímskeho práva boli otroci považovaní za majetok svojich pánov. Mali veľmi málo práv a neboli legálne uznaní za osoby. Ľudia známi ako fugitivarius prenasledovali utečencov a vracali ich k ich majiteľom. Otroci, ktorí utiekli, boli prísne potrestaní. Niektorí boli bičovaní, iným vypaľovali na čelo značky a ďalších dokonca popravovali. Pavol vedel, že jeho požiadavka bude pre Filemona náročnou. Bol však presvedčený o úprimnosti Filemonovej viery. Dúfal, že Filemonov vzťah s Ježišom ho povedie k tomu, aby prejavil svoju milosť a priazeň voči Onezimovi.

Premýšľaj nad Pavlovou voľbou slov. Niektorí ľudia si kladli otázku, prečo Pavol jednoducho jasne Filemonovi neprikázal, aby Onezima oslobodil. V istých obdobiach dejín boli tieto verše dokonca zneužitá na ospravedlnenie zla otroctva. Prirodzene, nevieme prečo Pavol nebol jasnejší v tom, čo povedal. Avšak vieme, že v tom čase, keď list písal, bol vo väzení. Rímski predstavitelia si s najväčšou pravdepodobnosťou prečítali jeho poštu a listy ešte pred tým, ako ich povolili odoslať. Za každú cenu sa snažili dodržať Pax Romana, a teda Rímsky mier. Potrestali alebo popravili každého, kto sa javil ako hrozba pre rímsku moc. Takže pre Pavla postavenie sa za rímskeho otroka predstavovalo veľké riziko a vyžadovalo si to mimoriadnu citlivosť. Pavol prišiel s odvážnou myšlienkou, že v Ježišovi a pre Ježiša má otrok takú istú hodnotu a cenu ako vplyvný vlastník pôdy z Kolos – aj keď otroci nemali žiadne práva a v očiach

rímskej spoločnosti boli pokladaní iba za akýsi materiál. A v tomto svetle možno Pavlove slová pokladať za odvážne a revolučné.

Pavol začal svoj list tým, že ďakoval Bohu za Filemona a rozpomínal sa na neho vo svojich modlitbách. Počul o Filemonovej láske a viere. Filemon totiž oboje preukazoval vo svojom cirkevnom spoločenstve. Pavol vedel, že Filemon preukazoval lásku Ježiša „všetkým svätým“. Osviežoval ich srdcia skrze svoju lásku. A Pavol žiadal Filemona, aby do svojho kruhu prijatia a starostlivosti zahrnul ešte jedného veriaceho, a to Onezima.

Tým, že Pavol vyzdvihol Filemonovu lásku voči veriacim v cirkvi, položil tým základ na požiadavku voči Filemonovi, aby preukázal súcit voči Onezimovi, keď sa vráti. Pavol jednoducho chcel, aby Filemon svojmu otrokovi, ktorý od neho utiekol, preukázal takú istú lásku a starostlivosť, ako preukazoval ostatným veriacim v cirkvi.

Pavol bol pevne presvedčený o tom, čo bolo správne urobiť v danej situácii. Bol si istý pravdou Božieho Slova, že „nie je ani otrok ani slobodný ... lebo všetci jedno ste v Kristovi Ježišovi.“ (List Galatským 3, 28) Správal sa však taktne a láskavo. Miloval a rešpektoval svojho priateľa. Bol si vedomý, že Filemon sa bude musieť sám rozhodnúť, či skutočne Onezima prijme späť.

Filemon bol kresťanským vodcom a členovia cirkvi sa stretávali v jeho dome. Napriek tomu, že Onezimus po celú tú dobu slúžil Filemonovi, tento sluha sa k viere v Ježiša Krista nedostal. Avšak počas obdobia jeho úteku ho Pavol viedol k viere tak, ako predtým viedol k viere Filemona. A tak teraz obaja, Filemon aj Onezimus, boli veriaci – boli bratmi v tele Kristovom.

Pavol konal v mene Onezima spôsobom, ktorý objasnil jeho bolesť a obavy. Otroka, ktorý od Filemona utiekol, označil za svoje „dieťa“ a „milovaného brata“. Pavol povedal Filemonovi, že tým, že poslal Onezima späť k nemu, poslal späť svoje vlastné srdce. Pavol si chcel nechať Onezima pri sebe, avšak z úcty voči Filemonovi ho posielal naspäť k svojmu pánovi. Podľa rímskeho práva Onezimus stále patril Filemonovi.

Pavlova prosba

Ako sa približoval k záveru svojho listu, Pavol objasnil svoju prosbu voči Filemonovi. Prosil Filemona, aby naspäť prijal Onezima, ktorý od neho utiekol. Tu sa opäť Pavol stotožnil s Onezimom, keď žiada Filemona, aby Onezima prijal takým istým spôsobom, akým by prijal Pavla. Povedal Filemonovi: „Ak ma teda pokladáš za druha, prijmi ho ako mňa samého.“

Pavol svoju prosbu podporil prekvapujúcim záväzkom. Ponúkol sa, že zaplatí akékoľvek dlžoby alebo škody, vyplývajúce z Onezimovho úteku. Prevezme na seba zodpovednosť, ak by sa Filemon rozhodol požadovať akékoľvek odškodné. Pavol ukončuje svoj list so záverečnou prosbou voči Filemonovi: „poteš mi srdce v Kristu.“ Pavol túžil po tom, aby Filemon žil podľa svojej doterajšej povesti, ktorá bola o ňom známa, a aby miloval Onezima, odpustil mu a prijal ho späť k sebe.

Pavol sa postavil za človeka, ktorý potreboval jeho pomoc, pričom bol opatrný a chránil svoje výnimočné priateľstvo. Jeho list Filemonovi odhaľuje spojenie pravdy a lásky, spojenie, ktoré je nemožné dosiahnuť bez vedenia Duchom Svätým.

Zosobni si PRAVDU!

Pavlov list adresovaný Filemonovi nám dáva mocný príklad toho, ako zvládať konflikty s pravdou a láskou. Pavol jasne vysvetlil svoj postoj a s odvahou žiadal to, čo uznal a považoval za správne. Pavol urobil všetko pre to, aby Filemon mohol vedieť, že je vážený, rešpektovaný a milovaný. Ktorá časť tejto rovnováhy pravdy a lásky je pre teba najťažšia? Urob si zoznam dôvodov, prečo láska a pravda musia ísť ruka v ruku - spôsobujúc tak, že zvesť a posolstvo bude s väčšou pravdepodobnosťou prijaté. A skús do zoznamu napísať, ako je vlastne hovorenie pravdy vyjadrením lásky. Pros Boha, aby ti pomohol rásť v tej oblasti, ktorá je pre teba najťažšia.